

Aan de lopende band gezond ouder worden Het gezondheidsbeleid van BMW

Veel onderling overleg, een productieband die trager staat afgesteld en meer licht in de pauzeruimtes. Het zijn voorbeelden van hoe BMW vorm geeft aan gezondheid op het werk in de 'Gläserne Fabrik'. Enkele inzichten van een bezoek aan de BMW productiesite in Leipzig met ruim 5.000 medewerkers die zo'n 740 BMW's per dag van de band laten rollen en met de productie van vier typen BMW's per jaar 1,3 miljard omzetten.

*Uitwerking van Berlin Exchange, januari 2013
Tekst: Centrum Werk Gezondheid
Tamara Raaijmakers en Paul Baart*

Futuristisch, zo oogt de fabriek in Leipzig. In de ontvangsthal komen de BMW's al aan je voorbij. Door het blauw paarsachtige licht lijkt het show, maar bij navraag blijken de transportbanden daadwerkelijk onderdeel te zijn van de productie. De receptie, de kantoorwerkplekken en de productie zijn bewust geïntegreerd, zodat er verbondenheid is met het product van BMW en er veel ruimte is voor onderlinge communicatie en afstemming. Het gebouw, bekroond met een Duitse architectuurprijs, draagt door het gebruik van veel glas en daglicht bij aan het gewenste werkklimaat. Ook in de productiehal, waar 97% van het werk door robots plaatsvindt. Werken bij BMW, is werken in een 'Gläserne Fabrik'.

'Heute für Morgen': investeren in de gezondheid van mensen, nu en in de toekomst

De meeste mensen werken in de assemblage, waar ze op een lopende band aan een auto werken. Als ze klaar zijn, lopen ze naar een ander onderdeel van de band om het werk te hervatten. Het is vooral deze groep medewerkers waarom BMW het 'Heute für Morgen' is gestart. Het programma richt zich op de ouder wordende medewerkers voor wie vooral het lopende band werk zwaarder wordt. In Leipzig is de gemiddelde leeftijd van de werknemers 39 jaar. Maar uit intern onderzoek bij BMW blijkt dat de gemiddelde leeftijd aan de lopende band oploopt naar 47 jaar. Om mensen nu en in de toekomst inzetbaar te houden is het programma gestart met maatregelen gericht op de fysieke werkplek en de organisatie van het werk.

'Ouder wordende bestendige' werkplek

De BMW fabriek in Dingolfing fungeerde als proeftuin met onder meer een loopband die langzamer is afgesteld, meer daglicht in de pauzeruimtes en een betere verlichting op de werkplek en in de pauzeruimtes, gereedschappen die op reikhoogte staan, grotere letters op de schermen en meer taakrotatie ter voorkoming van eenzijdige belasting. Gezondheidsbevordering van de werknemers via het aanbieden van fitness, beweegprogramma en gezonde voeding in de bedrijfskantines maakten eveneens onderdeel uit van het programma.

20% minder fabricagekosten

De ervaringen in deze fabriek, die door de hoge gemiddelde leeftijd de bijnaam 'Altstad' kreeg, levert BMW naar eigen zeggen een goede business case op. Zo zijn de fabricagekosten met 20%

gedaald, met als verklaring dat er onder andere minder fouten worden gemaakt. De maatregelen blijken niet alleen voor de oudere werknemers goed uit te pakken, maar voor alle werknemers het werk gezonder en aangenamer te maken. Om die reden voert BMW 'Heute für Morgen' breed in alle fabrieken in. Wat zien we daarvan in Leipzig terug?

'Mystery guest' bezoek

Bij BMW is het mogelijk om een begeleidende rondleiding te krijgen in groepsverband. Terwijl andere bezoekers komen voor de auto's, hadden wij meer oog voor de arbeidsomstandigheden van degenen die de auto's maken. Als observerende bezoeker met een professionele bril op het gebied van werk en gezondheid, zagen we de nodige uitingen van aandacht voor de gezondheid van het personeel.

Opvallend is hoe ontspannen mensen hun werk aan de assemblagelijnen doen. Het werk vindt merendeels in teams van twee of meer plaats, waarbij leidinggevenden te herkennen aan de andere kleur stofjas, deel uitmaken van het team. Er is veel onderling overleg, afstemming en oogcontact.

Het productie- en assemblagewerk gebeurt in twee of drie shifts. Bij het wisselen van de ploegen oogt de vertrekkende ploeg nog energiek. Wat opvalt is dat iedereen met ferme tred loopt, alsof het tempo van de band in hun lijf is gaan zitten.

Allrounders aan het werk

Bij navraag, horen we dat medewerkers rouleren tussen productie- en assemblagewerk. Dit ter

voorkoming van saaiheid van het werk én het maakt medewerkers op meer plaatsen inzetbaar. In de praktijk blijkt dat er voorkeur is voor of de productie of de assemblage. Bij de assemblage rouleren mensen over de diverse werkzaamheden. Elk productieteam kent hoog gekwalificeerde allround medewerkers. Zo is er bijvoorbeeld geen aparte onderhoudsafdeling.

In de productie is circa 13% van de werknemers vrouw, in de administratieve functies is dit ongeveer 20%.

Duitse Gründlichkeit op de werkvloer

De werkplekken zien er opgeruimd uit. Evenals de magazijnen waar de onderdelen in vakken opgeborgen zijn met daarboven een afbeeldingen van wat er in hoort te zitten.

In de productiehallen hangen overal dispensers met wegwerpoordopjes. Metingen met een decibelmeter app geven aan dat het geluid in de productiehallen onder de 85 dB blijft. De pauzeruimtes in de productiehallen zijn geluiddicht gemaakt. Er is een goed afzuigstelsel voor lasrook in de productiehallen waar voornamelijk robots, ondersteund door proces operators, het werk doen.

Gezonde leefstijl

BMW Leipzig ondersteunt medewerkers in het maken van de gezonde keuze. Het bedrijfsrestaurant werkt met een stoplicht model: groene gelabelde producten staan voor gezond, rood is calorie- of vetrijk, en oranje zit daar tussenin.

Er is een fitnessruimte, ingeklemd tussen de lopende productielijnen, maar deze is vrij klein. Bij navraag blijkt ongeveer 10% van de werknemers er gebruik van te maken.

Korting op een BMW

Gemiddeld werkt iemand 7-8 jaar bij BMW in dezelfde functie. Voor productiemedewerkers is deze periode veelal langer, met als verklaring van de gids dat ze productiewerk verkiezen boven andersoortig werk.

Werknemers krijgen minimaal 20% korting op een auto van het eigen merk. BMW kent ook een eigen financieel centrum waar werknemers terecht kunnen voor financieringsregelingen. Daarnaast kent BMW een eigen zorgverzekering met aantrekkelijke kortingen voor werknemers. Daarmee is BMW een grote en aantrekkelijke werkgever in de omgeving die zich kenmerkt met wegtrekkende bedrijven en leegstaande fabrieken, deels als gevolg van de crisis maar ook door een toenemende diensteneconomie.

Per jaar betreft BMW Leipzig circa 60 studenten, die ze circa 3 jaar begeleiden en dan een baan aanbieden. Op deze manier probeert BMW hoog gekwalificeerd personeel voor de toekomst te behouden en de bezetting te optimaliseren.

Erkend gezondheidsbeleid

BMW heeft een erkenning voor het gezondheidsbeleid ontvangen van het Duitse ministerie van Volksgezondheid, onder meer voor de maatregelen gericht op het verminderen van de fysieke belasting.

BMW streeft verder naar een 'groenere' productie door minder gebruik van staal en meer carbon cars (CFK) te produceren die lichter in gewicht zijn.

Vier windmolens zorgen onder meer voor de energievoorziening van de fabrieksvleugel waar elektrische BMW's geproduceerd worden.

Dit artikel is een uitwerking van de Berlin Exchange. Een Exchange of Expert Information van het Centrum Werk Gezondheid in samenwerking met de BAuA, Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. Exchanges zijn informele uitwisselingen van kennis en ervaring tussen professionals werkzaam op het gebied van werk en gezondheid, in de vorm van een buitenlandse bedrijvensvisit. Dit keer was het de Berlin Exchange, met een bezoek aan BMW en het Reha-Zentrum waarover een afzonderlijke artikel is verschenen. Tijdens de Exchange vinden inleidingen plaats over het bedrijfsgezondheidssysteem van het land dat we bezoeken. Enkele inzichten hiervan zijn eveneens in een kort artikel 'Van werkgezondheid verzekerd. De rol van Duitse verzekeraars bij gezondheidsmanagement' verschenen .

Met dank aan

Met dank aan de deelnemers van de Berlin Exchange.

Van links naar rechts:

Joost de Bie, Waterlandziekenhuis, Vital Approach - Kees Glasbergen, Achmea - Kiem Thé, Arbothema's, hogeschool INHOLLAND - Paul Baart, Centrum Werk Gezondheid, iHMQ - Mike Lie-A-Lien, IHC Merwede - Tamara Raaijmakers, Centrum Werk Gezondheid, iHMQ - Greetje Senhorst, GGZ expert, Centrum Werk Gezondheid - Gerrit-Jan van Otterloo, bestuur iHMQ - Stef Knaepkens, BrandNewHealth

Meer informatie

Exchange presentaties en informatie
www.centrumwerkgezondheid.nl > Meetings

BMW gezondheidsbeleid
<http://www.bmw-werk-leipzig.de/>
<http://www.bmw-bkk.de/>
<http://www.bmwgroup.com>

Contact

Centrum Werk Gezondheid
telefoon 033 465 62 74
e-mail: info@centrumwerkgezondheid.nl
website: www.centrumwerkgezondheid.nl
certificering gezondheidsbeleid: www.ihmq.org